

Muziejuje – pažintis su lietuvybės puoselėjimu pasaulyje

Kretingos muziejaus parodų salėse atidaryta paroda „Lietuviais esame mes gimę“, kuri pasakoja, kaip Lietuvai netekus nepriklausomybės pasaulyje buvo saugoma lietuvybės dvasia.

Parodą pristatė jos kuratorius Leonas Narbutis.

Parodą atidaręs jos kuratorius Lietuvių Fondo valdybos narys ir įgaliotinis Lietuvai Leonas Narbutis pasidalino savo, kaip išeivio gyvenimo istorija. Kartu jis susirinkusiuosius supažindino ir su lietuvių bendruomenės išeivijoje veikla bei kasdienybe.

L. Narbutis gimė Kaune geležinkeliečio šeimoje. 1939 m., Hitleriui užėmus Lietuvą, šeimą paskyrė į Kybartus. 1944 m., frontui slenkant, paskutiniu traukiniu pasitraukė į Vakarų, apsistojo rytų Vokietijoje Štatgarde (dab. Lenkija), vėliau pasitraukė į Vokietiją. Po karo Vokietijoje ėmė kurtis pabėgėlių stovyklos.

Apie 1948 m. karo pabėgėliai pamažu ėmė virsti imigrantais ir iš Lietuvos pasitraukusiems intelektualams iškilo uždavinys: koku būdu išsaugoti lietuvių kalbą, tautinę kultūrą, papročius gyvenant kitose šalyse tarp kitataučių.

Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto pirmininko Mykolo Krupavičiaus ir kitų iniciatyva nutarta kiekvienoje šalyje steigti lietuvių bendruomenes ir jas vienijančią Pasaulio lietuvių bendruomenę. 1949 m. birželio 14 d. Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo komitetas parengė ir Augsburgio leidinyje „Pasaulio lietuvių bendruomenė“ paskelbė dokumentą „Lietuvių charta“, išreiškiantį išeivijos lietuvių tautinio solidarumo principus. Lietuvių chartos tikslas – „išlaikyti lietuviuose lietuvių“.

1950 m., JAV išėjo įstatymas, kurio pagrindu iš Vokietijos buvo priimamas tam tikras pabėgėlių skaičius, tačiau galėjo atvykti tik fiziškai sveiki žmonės. L. Narbučio tėvas nepaėjo sveikatos komisijos, todėl šeimai teko laukti, kol tėvui padarė operaciją ir jis iš naujo praėjo sveikatos komisiją. Tik tuomet šeima gavo leidimą išvykti į JAV.

Nuo 1959 m. L. Narbutis bendradarbiavo su „Amerikos lietuvių radiju“, darė reportažus „Amerikos balsui“, „Laisvajai Europai“, „Lietuvos radijui“. Prieš 15 metų jis sugrįžo į Lietuvą.

„Nežinojau, kad žmogui būti laimingam reikia tiek mažai. Šiandien gyvenu Lietuvoje, gyvenu taip, kaip visados norėjau gyventi ir neįsivaizduoju kitokio gyvenimo“, – sakė jis.

2019-uosius metus Lietuvos Seimas paskelbė Pasaulio lietuvių metais. Seimo nutarime pabrėžiama, kad Pasaulio lietuvių

bendruomenės veikla lietuvių istorijos, kalbos, kultūros, mokslo, paveldo, tradicijų, tautinės tapatybės išsaugojimo srityse prisidėjo prie šiuolaikinės modernios Lietuvos valstybės kūrimo. Taip pat išskiriamas šios bendruomenės indėlis atkuriant nepriklausomą Lietuvos valstybę ir integruojantis į Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizaciją, Jungtines Tautas, Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizaciją (UNESCO), Šiaurės Atlanto Sutarties Organizaciją (NATO), Europos Sąjungą.

Šiomet minime Lietuvių Chartos 70-mečio jubiliejų ir tai yra puiki proga lietuviams parodyti tautinį solidarumą, kuris yra vienas iš kertinių straipsnių šitoje Chartoje, ir parodyti, kad svarbūs yra visi lietuviai, gyvenantys pasaulyje: visi pasaulyje gyvenantys lietuviai ir lietuvių kilmės asmenys yra vienos Lietuvos dalis, jos stiprybės, vienybės, pažangos ir išlikimo garantas.

Kretingos muziejuje atidaryta paroda „Lietuviais esame mes gimę“ yra skirta plačiai Lietuvos visuomenei, vaizdžiai pasakoja apie lietuvių išeivių veiklą. Nuotraukos ir dokumentai gauti iš asmeninių archyvų, Amerikos lietuvių televizijos, Lietuvos išeivijos instituto, Lietuvos nacionalinio muziejaus, Kauno Pedagoginio muziejaus bei Lietuvos centrinio valstybinio archyvo. Parodos apipavidalinimą atliko dizainerė Skirmantė Vaitkevičiūtė (UAB „Ekspozicijų sistemos“).

Parodoje matysite Lietuvą, kurią sukūrė tėvynainiai nenorėdami prarasti savo tapatybės. Jie išsivežė giminėje paliktų brolių ir sesių lūkesčius ir norus – kad Lietuva liktų laisva ir nepriklausoma valstybė. Ši paroda – tai užsienio lietuvių gyvenimas iš paukščio skrydžio aukštumos. Tai – jų Lietuva. Nesvarbu, kur mūsų tautiečiai būtų, kur jie gyventų – anksčiau ar vėliau jie širdimi pajunta, jog tikroji jų Tėvynė yra Lietuva ir dėl jos laisvės verta gyventi ir kovoti.

Parodą inicijavo Pasaulio Lietuvių Bendruomenė su tuometiniu Tautinių mažumų ir išeivijos departamentu. Šiandien parodos ekponavimą yra perėmus Lietuvos Fondas.

Paroda „Lietuviais esame mes gimę“ Kretingos muziejuje veiks iki lapkričio 18 dienos.

Jolanta KLIETKUTĖ

Apie išeivijos veiklą pasakoja nuotraukos ir dokumentai.

Autorės nuotr.